

Σε -16 δις εκτιμάται το ταμειακό έλλειμμα των φορέων κοινωνικής ασφάλισης

Γιώργος Βόμβουκας
Καθηγητής του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών (ΑΣΟΕΕ)

ΣΥΝΤΟΜΑ πρόκειται να ξεκινήσει τη λειτουργία του το υπερταμείο κοινωνικής ασφάλισης-υγείας-πρόνοιας, στο οποίο θα υπαχθούν σχεδόν 2,7 εκατ. συνταξιούχοι και 3,5 εκατ. ασφαλισμένοι. Η βασική επιδίωξη του παρόντος άρθρου είναι με την παράθεση των κατάλληλων στατιστικών στοιχείων, να προσδιοριστεί η χρηματοοικονομική κατάσταση του συνόλου του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης, υγείας και πρόνοιας. Όταν λέμε "σύστημα κοινωνικής ασφάλισης-υγείας-πρόνοιας", εννοούμε ένα ευρύτατο κύκλωμα στο οποίο συμπεριλαμβάνονται οι ακόλουθοι οργανισμοί-φορείς: 1) Οργανισμοί κοινωνικής ασφάλισης, όπως ΙΚΑ, ΟΓΑ, κ.ά. 2) Οι φορείς ΟΑΕΔ (Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού), ΟΕΕ (Οργανισμός Εργατικής Εστίας) και ΟΕΚ (Οργανισμός Εργατικής Κατοικίας). 3) Ο ΕΟΠΥΥ (Εθνικός Οργανισμός Παροχής Υπηρεσιών Υγείας). Και 4) Τα Νοσηλευτικά Ιδρύματα (Νοσοκομεία, κ.ά.). Η χρηματοοικονομική κατάσταση αυτού του κύκλωματος αποτυπώνεται στον λεγόμενο Κοινωνικό Προϋπολογισμό.

Κύρια Μεγέθη Κοινωνικού Προϋπολογισμού (δισ ευρώ)				
Οικονομικό Μεγέθη	2011	2014	2015	2016
1. Συνολικά Έσοδα (δισ €)	26,5	21,2	20,8	20,5
-εκ των οποίων ασφαλιστικές εισφορές	21,3	18,6	18,2	18,3
2. Συνολικά Έξοδα (δισ €)	44,4	36,3	35,4	36,3
-εκ των οποίων συντάξεις	25,1	23,3	23,8	23,8
3. Ταμειακό Έλλειμμα (1-2)	-17,9	-15,1	-14,6	-15,8
4. Επιχορήγησης ΓΚΠ (δισ €)	18,1	14,3	13,6	13,0
5. Συνολικό Ισοζύγιο (3-4)	0,2	-0,8	-1,0	-2,8

Παρατηρήσεις: Πηγή των στοιχείων είναι οι Εισηγητικές Εκθέσεις του Γενικού Κρατικού Προϋπολογισμού (ΓΚΠ). Στη δαπάνη των συντάξεων δεν συμπεριλαμβάνεται η δαπάνη για τις συντάξεις των δημοσίων υπαλλήλων. Επίσης, στις ασφαλιστικές εισφορές δεν συμπολογίζονται οι εισφορές των δημοσίων υπαλλήλων. Τα στοιχεία του 2016 βασίζονται σε προβλέψεις.

Το φλέγον ερώτημα που θα προσπαθήσουμε να απαντήσουμε στη συνέχεια της ανάλυσής μας είναι το εξής: Ποια είναι τα έσοδα, οι δαπάνες και το έλλειμμα του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης-υγείας-πρόνοιας στη χώρα μας; Για την απάντηση του ερωτήματος αυτού, παραθέτουμε τα στοιχεία του πίνακα που προέρχονται από την επεξεργασία στοιχείων του Γενικού Κρατικού Προϋπολογισμού (ΓΚΠ). Σύμφωνα με τα στοιχεία του πίνακα εξάγονται τα ακόλουθα ουσιώδη συμπεράσματα: 1) Την περίοδο 2011-2016, τα συνολικά έσοδα των κοινωνικοασφαλιστικών φορέων (ΙΚΑ, ΟΓΑ, ΟΑΕΔ, ΟΕΚ, Νοσοκομεία, κ.ά.) άνευ της κρατικής επιχορήγησης, από 26,5 προβλέπεται ότι θα ελαττωθούν σε 20,5 δισ ευρώ (€). Την περίοδο αυτή, η συντελούμενη μείωση των συνολικών εσόδων, οφείλεται κυρίως στην πτώση των εσόδων από ασφαλιστικές εισφορές από 21,3 σε 18,3 δισ €. 2) Με βάση τα στοιχεία της περιόδου Ιανουαρίου-Ιουλίου 2016, το ταμειακό έλλειμμα του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης-υγείας-πρόνοιας αναμένεται το 2016 να διαμορφωθεί σε -15,8 δισ €. Αυτή η μορφή ελλείμματος καθρεφτίζει την χρηματοοικονομική κατάσταση του κοινωνικοασφαλιστικού μας συστήματος, καταδεικνύοντας ότι η συνέχιση της λειτουργίας του εξαρτάται άμεσα από τις ετήσιες επιχορηγήσεις του (ΓΚΠ).

3) Το σύστημα βρίσκεται σε πλήρες χρηματοοικονομικό οδιέξοδο. Τα έσοδα από ασφαλιστικές εισφορές καλύπτουν μόνο ένα μέρος της συνταξιοδοτικής δαπάνης. Αν στα στοιχεία του πίνακα συμπολογίζονται και οι δαπάνες συντάξεων των δημοσίων υπαλλήλων, τότε η χρηματοοικονομική κατάσταση του συστήματος θα ήταν ακόμα τραγικότερη. Αν στα στοιχεία του πίνακα συμπολογίζαμε τις εισφορές και τις συντάξεις των δημοσίων υπαλλήλων, τότε οι διαθέσιμες προβλέψεις συγκλίνουν στη διαπίστωση, ότι, το 2016 τα έσοδα από ασφαλιστικές εισφορές θα διαμορφωθούν σε 22 δισ και οι δαπάνες συντάξεων σε 31 δισ €, με συνέπεια οι ασφαλιστικές εισφορές να καλύπτουν μόλις το 71% της συνολικής συνταξιοδοτικής δαπάνης. 4) Να μην ο ΓΚΠ επιχορηγεί το σύστημα κοινωνικής ασφάλισης με αρκετά δισ € κάθε χρόνο, ωστόσο την μηνιαία περίοδο 2011-2015 οι επιχορηγήσεις του ΓΚΠ προς τους κοινωνικοασφαλιστικούς φορείς από 18,1 έπεσαν στα 13,0 δισ €. Το γενικό συμπέρασμα που αντλείται από τις ανωτέρω παρατηρήσεις, είναι ότι το σύστημα κοινωνικής ασφάλισης-υγείας-πρόνοιας στη χώρα μας έχει τεράστια ταμειακά ελλείμματα και πέραν πάσης αμφιβολίας θεωρείται χρεοκοπημένο. Και το εύλογο ερώτημα είναι: Είναι δυνατόν το κοινωνικοασφαλιστικό μας σύστημα να μην είναι χρεοκοπημένο, όταν η παρατεταμένη κρίση που μετά το 2008 πλήττει την εθνική μας οικονομία, συντελεί στη συνεχή συρρίκνωση των συνολικών του εσόδων, με αναπόφευκτη συνέπεια η επιβίωση του συστήματος να εξαρτάται καθοριστικά από τις ετήσιες ενέσεις επιχορηγήσεων του κρατικού προϋπολογισμού;